KOMISIJA

KOMISIJOS SPRENDIMAS

2006 m. gegužės 24 d.

dėl nacionalinių nuostatų, apie kurias pranešė Čekijos Respublika pagal EB sutarties 95 straipsnio 4 dalį, dėl didžiausio leistino kadmio kiekio trąšose

(pranešta dokumentu Nr. C(2006) 2036)

(Tik tekstas čekų kalba yra autentiškas)

(Tekstas svarbus EEE)

(2006/390/EB)

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 95 straipsnio 6 dalį,

kadangi:

I. FAKTAI

(1) 2005 m. gruodžio 1 d. Čekijos Respublikos nuolatinės atstovybės biuro laišku Europos Sąjungai Čekijos Respublikos Vyriausybė, remdamasi Sutarties 95 straipsnio 4 dalimi, pranešė Komisijai apie savo nacionalines nuostatas dėl leistino kadmio kiekio trąšose, kurį, jos įsitikinimu, reikia išlaikyti priėmus 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2003/2003 dėl trąšų ([1]).

1. *SUTARTIES 95 STRAIPSNIO 4 IR 6 DALYS*

(2) EB Sutarties 95 straipsnio 4 ir 6 dalyse numatyta, kad:

„4. Jei Tarybai arba Komisijai patvirtinus kokią nors derinimo priemonę valstybė narė mano, kad reikia išlaikyti nacionalines nuostatas remiantis 30 straipsnyje nurodytomis arba su aplinkos ar darbo aplinkos apsauga susijusiomis svarbiomis priežastimis, apie tas nuostatas ir jų išlaikymo motyvus ji praneša Komisijai.

(…)

6. Praėjus šešiems mėnesiams nuo pranešimo gavimo, Komisija patvirtina arba atmeta atitinkamas nacionalines nuostatas, prieš tai patikrinusi, ar jos netampa prekybos tarp valstybių narių savavališkos diskriminacijos arba užslėpto apribojimo priemone ir ar jos nesudaro kliūčių vidaus rinkai.

Jei per šį terminą Komisija nepriima sprendimo, 4 ir (...) dalyse nurodytos nacionalinės nuostatos laikomos patvirtintomis.

Jei klausimas yra sudėtingas ir jei nėra pavojaus žmonių sveikatai, Komisija gali atitinkamai valstybei narei pranešti, kad šioje dalyje nurodytas terminas gali būti pratęstas dar vienam iki šešių mėnesių trunkančiam laikotarpiui.“.

2. *BENDRIJOS TEISĖS AKTAI*

(3) 1975 m. gruodžio 18 d. Tarybos direktyvoje 76/116/EEB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių trąšas, suderinimo ([2]) su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 98/97/EB ([3]), buvo nurodytas reikalavimas, kad, norint trąšas pateikti į rinką, jos turi atitikti pavadinimą „EB trąšos“. Direktyva 76/116/EEB pakeista Reglamentu (EB) Nr. 2003/2003.

(4) Reglamento (EB) Nr. 2003/2003 I priede nurodyti trąšų tipai ir atitinkami reikalavimai, pvz., sudėties reikalavimai, kuriuos turi atitikti visos trąšos su EB pavadinimu. Į šį sąrašą įtrauktos trąšos su EB pavadinimu skirstomos į kategorijas atsižvelgiant į pagrindinių maistinių medžiagų kiekį, t. y. azoto, fosforo ir kalio elementai.

([1]) OL L 304, 2003 11 21, p. 1.

([2]) OL L 24, 1976 1 30, p. 21.

([3]) OL L 18, 1999 1 23, p. 60.

(5) Trąšų, kurioms taikomas Reglamentas (EB) Nr. 2003/2003, sudėtį reglamentuojančiose taisyklėse kadmio, esančio trąšose su ES pavadinimu, kiekio ribinės vertės nenumatytos.

(6) 5 straipsnyje numatyta, kad valstybės narės, atsižvelgdamos į sudėtį, identifikavimą, ženklinimą arba pakavimą, neturi drausti, riboti arba trukdyti pateikti į rinką trąšas, pažymėtas „EB trąšos“, kurios atitinka šio reglamento nuostatas.

(7) 15 konstatuojamojoje dalyje skelbiama, kad Komisija spręs atsitiktinio kadmio kiekio neorganinėse trąšose klausimą ir prireikus parengs reglamento pasiūlymą ir jį pateiks Europos Parlamentui ir Tarybai.

(8) Jau rengiamas Komisijos pasiūlymas dėl kadmio trąšose.

3. *NACIONALINĖS LEIDŽIANČIOS NUKRYPTI NUOSTATOS, SUTEIKTOS AUSTRIJAI, SUOMIJAI IR ŠVEDIJAI*

(9) Bendrijos mastu klausimas dėl trąšose esančio kadmio poveikio aplinkai buvo iškeltas per Austrijos, Suomijos ir Švedijos stojimo į Europos Sąjungą derybas. Stojimo aktuose šioms trims šalims buvo suteiktos laikinos leidžiančios nukrypti nuo Bendrijos teisės aktų dėl trąšų nuostatos, kad būtų galima atidžiai įvertinti trąšose esančio kadmio keliamą pavojų Bendrijos mastu.

(10) Remdamasi nacionalinėmis rizikos vertinimo išvadomis, 2002 m. Komisija pratęsė Austrijai ([4]), Suomijai ([5]) ir Švedijai ([6]) taikomas leidžiančias nukrypti nuostatas iki 2005 m. gruodžio 31 d. Kadangi Bendrijos teisės aktai dėl kadmio kiekio fosforo trąšose nebuvo priimti laiku, leidžiančios nukrypti nuostatos buvo dar kartą pratęstos 2006 m. sausį.

([4]) 2002 m. gegužės 15 d. Komisijos sprendimas 2002/366/EB dėl nacionalinių nuostatų, apie kurias pranešė Austrijos Respublika pagal EB sutarties 95 straipsnio 4 dalį, dėl didžiausio leistino kadmio kiekio trąšose (OL L 132, 2002 5 17, p. 65).

([5]) 2002 m. gegužės 24 d. Komisijos sprendimas 2002/398/EB dėl nacionalinių nuostatų, apie kurias pranešė Suomijos Respublika pagal EB sutarties 95 straipsnio 4 dalį, dėl didžiausio leistino kadmio kiekio trąšose (OL L 138, 2002 5 28, p. 15).

([6]) 2002 m. gegužės 24 d. Komisijos sprendimas 2002/399/EB dėl nacionalinių nuostatų, apie kurias pranešė Švedijos Karalystė pagal EB sutarties 95 straipsnio 4 dalį, dėl didžiausio leistino kadmio kiekio trąšose (OL L 138, 2002 5 28, p. 24).

(11) Dabar galioja tokios nuostatos:

— pagal Komisijos sprendimo 2006/349/EB ([7]) 1 straipsnį Austrija gali drausti į nacionalinę rinką teikti mineralines fosforo trąšas, kuriose kadmio kiekis viršija 75 mg/kg P_2O_5;

— pagal Komisijos sprendimo 2006/348/EB ([8]) 1 straipsnį Suomija gali drausti į nacionalinę rinką teikti mineralines fosforo trąšas, kuriose kadmio kiekis viršija 50 mg viename kilograme fosforo;

— galiausiai, pagal Komisijos sprendimo 2006/347/EB ([9]) 1 straipsnį Švedija gali drausti į nacionalinę rinką teikti mineralines fosforo trąšas, kuriose kadmio kiekis viršija 100 gramų tonoje fosforo.

(12) Šios leidžiančios nukrypti nuostatos taikomos tol, kol ES mastu nebus patvirtintos suderintos priemonės dėl kadmio trąšose.

4. *ČEKIJOS RESPUBLIKOS NACIONALINIAI TEISĖS AKTAI*

(13) Nacionalinės priemonės, apie kurias pranešė Čekijos Respublika, buvo įvestos Trąšų aktu ([10]). 3 straipsnio 2 dalies c punkte numatyta, kad į nacionalinę rinką negalima pateikti trąšų, turinčių daugiau pavojingų medžiagų, negu nurodyta Dekrete.

(14) 2000 m. gruodžio 13 d. Dekrete 474/2000, nustatančiame trąšų reikalavimus ([11]), *inter alia*, nustatyta kadmio mineralinėse trąšose ribinė vertė. Remiantis I priedu, kadmio kiekis mineralinėse fosforo trąšose (kuriose yra 5 % arba daugiau P_2O_5) negali viršyti 50 mg/kg P_2O_5.

(15) Į Europos Sąjungą Čekijos Respublika įstojo 2004 m. gegužės 1 d. Pereinamojo laikotarpio nuostatų dėl kadmio naudojimo ir prekybos nacionalinėje teritorijoje Stojimo akte nenumatyta.

([7]) OL L 129, 2006 5 17, p. 31.

([8]) OL L 129, 2006 5 17, p. 25.

([9]) OL L 129, 2006 5 17, p. 19.

([10]) 1998 m. birželio 12 d. Trąšų, papildomų dirvožemio medžiagų, augalinės kilmės preparatų ir substratų bei agrocheminių tyrimų ir žemės ūkio paskirties žemės aktas 156/1998 (*Sbírka zákonů České Republiky* Nr.°54, 1998 7 13, p. 6709).

([11]) *Sbírka zákonů České Republiky* Nr. 137, 2000 12 20, p. 7404.

(16) 2005 m. gegužės 20 d. Dekretu 209/2005, iš dalies keičiančiu Dekretą 474/2000, nustatantį trąšų reikalavimus ([12]), nacionalinės nuostatos derinamos su Reglamentu (EB) Nr. 2003/20003. Dekreto 1 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad kadmiui trąšose skirtos rinkos ribojimo priemonės taikomos tik nacionalinėms trąšoms. Jos netaikomos EB tipo trąšoms.

II. **PROCEDŪRA**

(17) 2005 m. gruodžio 1 d. Čekijos valdžios institucijos pranešė Komisijai apie savo nacionalines nuostatas dėl kadmio kiekio trąšose, kurį jos ketina išlaikyti priėmus Reglamentą (EB) Nr. 2003/2003/EB.

(18) 2005 m. gruodžio 13 d. Komisija pranešė Čekijos Respublikos Vyriausybei, kad ji gavo pagal Sutarties 95 straipsnio 4 dalį parengtą pranešimą ir kad 2005 m. gruodžio 6 d., t. y. kitą dieną nuo pranešimo gavimo dienos, prasidėjo šešių mėnesių laikotarpis jam nagrinėti.

(19) 2006 m. vasario 2 d. laišku Komisija pranešė kitoms valstybėms narėms apie Čekijos Respublikos pateiktą prašymą. Be to, apie šį pranešimą Komisija paskalbė *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ([13]) siekdama informuoti kitas suinteresuotąsias šalis apie nacionalines nuostatas, kurias Čekijos Respublika ketina išlaikyti, ir jų priėmimo priežastis.

III. **VERTINIMAS**

1. *TINKAMUMO KRITERIJUS*

(20) Sutarties 95 straipsnio 4 dalyje nustatoma, kad jei Tarybai arba Komisijai patvirtinus kokią nors derinimo priemonę valstybė narė mano, kad reikia išlaikyti nacionalines nuostatas remiantis 30 straipsnyje nurodytomis arba su aplinkos ar darbo aplinkos apsauga susijusiomis svarbiomis priežastimis, apie tas nuostatas ir jų išlaikymo motyvus ji praneša Komisijai.

(21) 2005 m. gruodžio 1 d. pateiktu pranešimu Čekijos valdžios institucijos siekia gauti leidimą toliau taikyti nacionalines nuostatas, prieštaraujančias nuostatoms dėl trąšų su EB pavadinimu sudėties, kurios išdėstytos Reglamente (EB) Nr. 2003/2003.

(22) Kaip minėta, Reglamento (EB) Nr. 2003/2003 5 straipsniu valstybėms narėms draudžiama prekiauti trąšomis su EB pavadinimu dėl jų sudėties, tačiau sudėtį reglamentuojančiose taisyklėse kadmio kiekio ribinė vertė nenustatyta. Tai reiškia, kad remiantis 5 straipsniu į rinką galima pateikti to reglamento reikalavimus atitinkančias trąšas su EB pavadinimu nepaisant jose esančio kadmio kiekio.

(23) Atsižvelgiant į tai, kas minėta pirmiau, akivaizdu, kad nacionalinės nuostatos, apie kurias pranešė Čekijos Respublika (tiek, kiek jomis draudžiama pateikti į rinką mineralines fosforo trąšas su EB pavadinimu, kuriose esančio kadmio kiekis viršija 50 mg/kg P_2O_5), yra griežtesnės už Reglamento (EB) Nr. 2003/2003 nuostatas.

(24) Kaip minėta, Austrijai, Suomijai ir Švedijai Komisija jau suteikė teisę taikyti leidžiančias nukrypti nuostatas ir išlaikyti nacionalinius teisės aktus. Nors jų Stojimo aktuose jau buvo numatytos pereinamojo laikotarpio nuostatos, leidžiančios nukrypti nuostatos buvo atnaujintos remiantis rizikos vertinimo išvadomis, pateiktomis nacionalinių valdžios institucijų pagal bendrą metodiką, kuriai pritarė Europos Komisija.

(25) 95 straipsnio 4 dalyje nustatoma, kad kartu su pranešimu apie nacionalines nuostatas būtų pateiktos 30 straipsnyje nurodytos arba su aplinkos ar darbo aplinkos apsauga susijusios svarbios priežastys. Čekijos Respublikos paraiškoje pateikiama faktinė nacionalinių nuostatų formuluotė kartu su studija ([14]), kurioje vertinama kadmio turinčių fosforo trąšų naudojimo rizika, ir, Komisijos nuomone, to pakanka nacionalinių nuostatų taikymui pateisinti. Nacionalinis rizikos vertinimas atliekamas pagal metodiką, kuriai pritarė Europos Komisija.

(26) Atsižvelgdama į tai, kas minėta pirmiau, Komisija mano, kad pranešimas, kuriuo Čekijos Respublika siekia gauti leidimą toliau taikyti nacionalines nuostatas, nukrypstančias nuo Reglamento (EB) Nr. 2003/2003 nuostatų, yra priimtinas pagal EB sutarties 95 straipsnio 4 dalį.

([12]) *Sbírka zákonů České Republiky* Nr. 75, 2005 5 20, p. 3928.
([13]) OL C 29, 2006 2 4, p. 8.
([14]) Čupr, P., Sáňka, M., Holoubek, I.: Studija, kurioje vertinama kadmio turinčių fosforo trąšų naudojimo rizika aplinkai ir sveikatai, 2005 m. lapkritis; *RECETOX* Aplinkos chemijos ir ekotoksikologijos tyrimų centras, Masaryk universitetas, *TOCOEN REPORT* No 285 http://europa.eu.int/comm/enterprise/chemicals/legislation/fertilizers/cadmium/sctee.pdf

2. *PRIVALUMŲ VERTINIMAS*

(27) Pagal Sutarties 95 straipsnį Komisija privalo užtikrinti, kad būtų įvykdyti visi reikalavimai, valstybėms narėms suteikiantys galimybę pasinaudoti numatytomis leidžiančiomis nukrypti nuostatomis.

(28) Visų pirma Komisija turi įvertinti, ar nuostatos, apie kurias pranešė valstybės narės, yra pateisinamos 30 straipsnyje nurodytomis arba su aplinkos ar darbo aplinkos apsauga susijusiomis svarbiomis priežastimis.

(29) Be to, pagal Sutarties 95 straipsnio 6 dalį jei Komisija mano, kad nacionalinės nuostatos yra pateisinamos, ji privalo patikrinti, ar šios nacionalinės nuostatos netampa prekybos tarp valstybių narių savavališkos diskriminacijos arba užslėpto apribojimo priemone ir ar jos nesudaro kliūčių vidaus rinkai.

(30) Savo prašymą Čekijos Respublika pagrindė būtinybe saugoti žmogaus sveikatą ir aplinką. Laikoma, kad trąšose esantis kadmis kelia grėsmę aplinkai ir žmogaus sveikatai. Pagrįsdama savo prašymą, Čekijos Respublika nurodo nacionalinės studijos išvadas, kuriose įvertinama kadmio turinčių trąšų rizika.

2.1. PAGRINDAS – 30 STRAIPSNYJE NURODYTOS ARBA SU APLINKOS AR DARBO APLINKOS APSAUGA SUSIJUSIOS SVARBIOS PRIEŽASTYS

2.1.1. ***Bendroji informacija apie kadmį***

(31) Kadmis yra sunkusis metalas, kurio paprastai aptinkama aplinkoje, tačiau didžiąją šio metalo emisijos dalį lemia žmogaus veikla (spalvotųjų metalų gamyba, iškastinių kuro rūšių deginimas, trąšų naudojimas ir t. t.).

(32) Šiuo metu atliekamas bendrosios kadmio metalo ir kadmio oksido rizikos vertinimas remiantis 1993 m. kovo 23 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 793/93 dėl esamų medžiagų keliamos rizikos vertinimo ir kontrolės ([15]), o Belgija paskirta pranešėja. Vertinant riziką, bus nagrinėjami visi svarbūs kadmio naudojimo ir emisijos atvejai. Šiuo metu parengtas tik ataskaitos projektas diskusijoms techniniu lygiu.

(33) Remiantis turimais moksliniais duomenimis, galima daryti išvadą, kad kadmio metalas ir kadmio oksidas apskritai gali būti laikomi keliančiais didelę riziką žmogaus sveikatai (ypač kepenims ir kaulams). Be to, kadmio oksidas klasifikuojamas kaip 2 kategorijos kancinogenas. Taip pat visuotinai pripažįstama, kad daugiausia kadmio į dirvožemį ir maisto grandinę patenka iš kadmio turinčių trąšų. Bendrosios rizikos vertinimo projekte raginama imtis atsargumo priemonių, kadangi rizikos žmogaus sveikatai negalima apriboti atskiromis vietovėmis ar regionais ir kadangi net mažesni kaip 1.0 rizikos veiksniai negali užtikrinti pakankamos visų gyventojų apsaugos dėl kadmio koncentracijos maisto produktuose įvairovės, mitybos įpročių ir maistingumo.

2.1.2. ***Kadmis trąšose***

(34) Natūralus kadmis aptinkamas mineralinėse fosfato uolienose, kurios kasamos kaip žaliava mineralinėms fosforo trąšoms gaminti. Paruoštose trąšose visada yra tam tikras kadmio kiekis, kuris priklauso nuo pradinio kiekio fosforito uolienoje.

(35) Laikoma, kad kadmis kenksmingas ir aplinkai, ir žmogaus sveikatai. Nustatyta, kad fosforo trąšos yra reikšmingas kadmio šaltinis ariamoje žemėje, kur jis kaupiasi laikui bėgant. Auginamos kultūros pasisavina kadmį iš žemės, todėl maiste esantis ir tokiu būdu į žmogaus organizmą patenkantis kadmis kelia susirūpinimą dėl žmogaus sveikatos. Su maistu į organizmą patekęs kadmis kaupiasi inkstuose ir gali nulemti jautresnių žmonių inkstų veiklos sutrikimus.

(36) Bendrijos mastu klausimas dėl trąšose esančio kadmio poveikio aplinkai pirmą kartą buvo iškeltas per Austrijos, Suomijos ir Švedijos stojimo į Europos Sąjungą derybas. Kaip minėta, šioms trims valstybėms narėms buvo suteiktos laikinos leidžiančios nukrypti nuo Bendrijos teisės aktų dėl trąšų nuostatos, kad būtų galima atidžiai įvertinti trąšose esančio kadmio keliamą pavojų Bendrijos mastu.

(37) Atsižvelgdama į tai, Komisija pirmiausia surinko visus turimus duomenis ir informaciją apie trąšose esančio kadmio poveikį Europos bendrijai. Kadangi ne visos valstybės narės turėjo pakankamai duomenų, Komisija pavedė atlikti dvi studijas, kad būtų galima parengti metodiką ir procedūras siekiant įvertinti trąšose esančio kadmio riziką aplinkai ir sveikatai ([16]). Paskui valstybės narės buvo paragintos atlikti nacionalinį rizikos vertinimą taikant minėtą metodiką ir procedūras.

([15]) OL L 84, 1993 4 5, p. 1.

([16]) ERM, Studija: Duomenų reikalavimai ir duomenų rengimo bei rinkimo programa siekiant ateityje įvertinti kadmio turinčių fosforo trąšų naudojimo riziką aplinkai ir sveikatai, 1999 m. kovas; taip pat žr. ERM, Studija, kurios tikslas parengti išsamių procedūrų programą siekiant įvertinti kadmio turinčių fosforo trąšų naudojimo riziką aplinkai ir sveikatai, 2000 m. vasaris.

(38) Devynios valstybės narės atliko trąšose esančio kadmio keliamos rizikos vertinimą. Su šiais rizikos vertinimais galima susipažinti Komisijos svetainėje ([17]) nuo 2001 m. rugsėjo. Be to, buvo paskelbta atskira studija, kurioje nagrinėjami šie rizikos vertinimai, ir parengti įvairūs pasiūlymai, kaip Bendrijos mastu valdyti trąšose esančio kadmio keliamą riziką ([18]).

(39) Minėti nacionaliniai rizikos vertinimai buvo pateikti Toksiškumo, ekotoksiškumo ir aplinkos moksliniam komitetui (CSTEE) ([19]) įvertinti. Pirmiausia buvo prašoma, kad CSTEE nurodytų, kokią didžiausią kadmio koncentraciją trąšose galima toleruoti, kad kultivuojamoje žemėje nesikauptų kadmis. CSTEE padarė išvadą, kad iš tiesų reikia apriboti kadmio kiekį trąšose siekiant sustabdyti kadmio kaupimąsi dirvožemyje. Kai kuriuose dirvožemio tipuose kadmis gali kauptis net tada, kai jo kiekis trąšose yra labai mažas, o kituose – nebus aptinkamas, net jei trąšose bus daug kadmio. Tačiau trąšos, kuriose yra ne daugiau kaip 20 mg Cd/kg P_2O_5, nesukels ilgalaikio kaupimosi daugumoje dirvožemio tipų, jei atmesime kitus Cd įterpimo atvejus, o trąšų, kuriose yra daugiau kaip 60 mg Cd/kg P_2O_5, pasekmė daugumoje dirvožemio tipų bus ilgalaikis kaupimasis. Todėl kadmio kiekio fosforo trąšose ribą reikia nustatyti remiantis rizikos vertinimo metodu ir atsižvelgiant į visus kadmio šaltinius ([20]).

(40) Bendrosios kadmio ir kadmio oksido rizikos vertinimui atlikti prireikė pakankamai daug laiko, ir šiuo metu nėra galutinio kadmio keliamos grėsmės vertinimo ES mastu. 2005 m. kovą parengtame paskutiniame bendrosios rizikos vertinimo projekte patvirtinama CSTEE nuomonė dėl kadmio kaupimosi dirvožemyje. Nors jame nurodoma, kad trąšose esantis kadmis pats savaime gali nekelti didelio tiesioginio pavojaus žmogaus sveikatai ir aplinkai, reikia imtis atsargumo priemonių, kadangi rizikos žmogaus sveikatai negalima apriboti atskiromis vietovėmis ar regionais dėl kadmio koncentracijos maisto produktuose įvairovės, mitybos įpročių ir maistingumo.

(41) Laukiant galutinio bendrosios kadmio ir kadmio oksido rizikos vertinimo teksto patvirtinimo ir galimų rizikos mažinimo priemonių parengimo, Komisijos pasiūlymas dėl trąšose esančio kadmio vėluoja.

([17]) http://europa.eu.int/comm/enterprise/chemicals/legislation/fertilizers/cadmium/reports_en.htm

([18]) ERM, fosforo trąšose esančio kadmio keliamos rizikos aplinkai ir sveikatai vertinimo, kurį atliko valstybės narės, analizė ir išvados, 2001 m. spalis.

([19]) Ankstesnis pavadinimas SCHER (Pavojų sveikatai ir aplinkai mokslinis komitetas).

([20]) CSTEE nuomonė apie fosforo trąšose esančio kadmio keliamos rizikos aplinkai ir sveikatai vertinimą, kurį atliko valstybės narės. 2002 m. rugsėjo 24 d. Briuselyje per 33 plenarinį CSTEE posėdį pareikšta nuomonė. http://europa.eu.int/comm/enterprise/chemicals/legislation/fertilizers/cadmium/reports_en.htm

2.1.3. ***Čekijos Respublikos atliktas rizikos vertinimas***

(42) Pagrįsdama savo prašymą nustatyti kadmio kiekio fosforo trąšose ribą, Čekijos valdžios institucijos pateikė nacionalinį rizikos vertinimą. Vertinant riziką, remtasi trimis moduliais.

2.1.3.1. **Kaupimosi modulis**

(43) Pagal šį modulį grynasis kadmio kaupimasis dirvožemyje ir dirvožemio tirpale (arba porų vandenyje) ([21]), kurį lemia trąšų naudojimas, skaičiuojamas laikui bėgant stacionariosios būsenos pagrindu. Kaupimosi modulis apima įvairius naudojimo būdus, pvz., vidutinis ir didžiausias kiekis tręšiant. Čekijos rizikos vertinimas rodo, kad buvo apsvarstyti tokie šio modulio parametrai:

— esama kadmio koncentracija dirvožemyje,

— kadmio įterpimo dydis (ne tik dėl mineralinių trąšų, bet ir atmosferinių nuosėdų, dirvos gerinimo preparatų, nuotekų dumblo ir pirminės uolienos irimo),

— kokiu laipsniu augalai įsisavina kadmį,

— kadmio išplovimo laipsnis, kuris priklauso nuo metinio kritulių pertekliaus ir kadmio koncentracijos porų vandens filtrate,

— kadmio koncentracija dirvožemyje ir išplovimo laipsnis dabar ir po šimto metų trims scenarijams: dabartinės sąlygos, gausaus tręšimo sąlygos ir didelio trąšose esančio kadmio kiekio sąlygos.

2.1.3.2. **Poveikio modulis**

(44) Pagal šį modelį apskaičiuojama, kokiu laipsniu kadmį įsisavina kultūriniai augalai iš dirvožemio, o paskui žmonės per augalus, taikant poveikio parametrus, apibūdinančius dabartinio ir didžiausio poveikio scenarijus.

([21]) Porų vanduo yra dirvožemyje esanti vandens dalis, kurią išlaiko kapiliarumas tarp kietųjų dirvožemio dalelių.

2.1.3.3. **Rizikos apibūdinimo modulis**

(45) Remdamasi šiuo modeliu Čekijos Respublika gali įvertinti, ar yra neigiamas poveikis ir koks jo mastas, jei kadmio aptinkama iš tikrųjų ar jo numatoma aptikti. Skaičiuojama trims scenarijams ir keturioms PPNK [22] (prognozuojama poveikio nedaranti koncentracija) vertėms.

2.1.4. ***Rizikos vertinimo rezultatai***

(46) Taikant modulius, buvo sudaryti rizikos rodikliai (PKA/PPNK santykiai) [23] skalėje nuo 0,1–1,19, kurioje 0,93 vertė buvo išskirta kaip reali vertė blogiausiam atvejui, pateisinanti nacionalinius apribojimus, kai kadmio kiekis mineralinėse fosforo trąšose neviršija 50 mg/kg P_2O_5.

2.1.5. ***Čekijos Respublikos pozicijos vertinimas***

(47) Čekijos valdžios institucijų pateiktas rizikos vertinimas buvo atliktas laikantis Bendrijos mastu nustatytų procedūrų ir metodikos, kurios užtikrina aukštą surinktos informacijos patikimumo laipsnį.

(48) Atsižvelgiant į tai, kad Čekijos Respublikos siūloma vertė, pateisinanti nacionalinių priemonių išlaikymą, yra maždaug vienetui lygus PKA/PPNK santykis, rizikos vertinimą yra tikslinga pateikti Pavojų sveikatai ir aplinkai moksliniam komitetui (SCHER) išsamiai nagrinėti.

(49) Visų pirma, prašoma, kad SCHER:

— įvertintų bendrą mokslinę Čekijos ataskaitos kokybę ir nustatytų visus didesnius trūkumus;

— pateiktų pastabas dėl išnagrinėtų scenarijų tinkamumo ir dėl dirvožemyje besikaupiančio kadmio išvadų;

— pateiktų pastabas dėl nurodyto 0,93 lygaus PKA/PPNK santykio kaip tinkamiausios vertės pavojui žmogaus sveikatai ir aplinkai apibūdinti.

(50) Todėl Čekijos Respublikos pozicijos vertinimas atidedamas, kol Komisijai bus pateikta mokslinio komiteto nuomonė.

2.2. SUTARTIES 96 STRAIPSNIO 6 DALIES TREČIOSIOS PASTRAIPOS TAIKYMAS

(51) Atidžiai išnagrinėjusi šiuos duomenis, Komisija mano, kad 95 straipsnio 6 dalies trečioje pastraipoje išdėstytos sąlygos yra įvykdytos, ir ji gali pasinaudoti galimybe pratęsti šešių mėnesių laikotarpį, per kurį tame straipsnyje numatytos nuostatos turi būti patvirtintos arba atmestos.

2.2.1. ***Klausimo sudėtingumu pagrįstas pateisinimas***

(52) Atsižvelgiant į Čekijos valdžios institucijų pateiktą studiją, kurioje daroma išvada, kad PKA/PPNK santykis yra artimas vienetui, būtina atlikti SCHER tyrimą, siekiant išsiaiškinti, ar iš tiesų aplinkai ir žmogaus sveikatai gresia pavojus. Praeityje, kai Austrija, Suomija ir Švedija pateikė panašias studijas savo prašymams dėl nacionalinių išlygų pagrįsti, buvo konsultuojamasi su Komisijos moksliniu komitetu. Todėl prieš priimant Komisijos sprendimą pagal 95 straipsnio 6 dalį, reikia sulaukti šio tyrimo rezultatų. Šiomis aplinkybėmis Komisija mano, kad tikslinga pratęsti šešių mėnesių laikotarpį, per kurį ji turi patvirtinti arba atmesti nacionalines nuostatas dar vienam laikotarpiui, kad Mokslinis komitetas galėtų atidžiai įvertinti šią studiją ir pareikšti apie ją nuomonę ir kad būtų galima parengti atitinkamas išvadas dėl nacionalinių nuostatų. Todėl reikia patvirtinti laikotarpį, galiojantį iki 2006 m. gruodžio 6 d.

2.2.2. ***Žmogaus sveikatai pavojaus nėra***

(53) Remiantis taikytomis prielaidomis ir tirtais scenarijais, Čekijos ataskaitoje daroma išvada, kad šiuo metu žmogaus sveikatai pavojaus dėl trąšose esančio kadmio naudojimo nėra.

(54) PSO (Pasaulio sveikatos organizacija) nustatyta leistina kadmio norma per savaitę (PTWI) yra 7 μg/kg/savaitę. Ši riba yra lygi 60 μg/dieną asmeniui, kurio vidutinis svoris yra 60 kg. 2000 m. Čekijos Respublikoje suaugusiojo vidutinė kadmio dienos norma buvo 12–27 μg/dieną atsižvelgiant į numatomą scenarijų, o tai sudaro maždaug 19–45 % PSO ribos.

[22] PPNK: prognozuojama poveikio nedaranti koncentracija.

[23] Komisijos reglamente (EB) Nr. 1488/94 išdėstytą ir vėliau Techninių gairių dokumente dėl naujų ir esamų medžiagų rizikos vertinimo smulkiai aprašytą rizikos vertinimo metodiką sudaro tos medžiagos konkrečiame aplinkos sektoriuje PKA (prognozuojamos koncentracijos aplinkoje) ir PPNK (prognozuojamos poveikio nedarančios koncentracijos) santykių skaičiavimas. Rizika išreiškiama PKA/PPNK santykiu, kuris Čekijos ataskaitoje nurodytas kaip rizikos rodiklis. Mažesnis už vienetą PKA/PPNK santykis rodo, kad aplinkai pavojaus nėra, o vienetui lygus ar didesnis santykis rodo realią arba potencialią riziką; kuo didesnė vertė, tuo didesnis poveikis. Tais atvejais, kai PKA/PPNK santykis yra didesnis už vienetą, nurodomos proporcingos rizikos valdymo priemonės.

(55) Žmogaus sveikatos rizikos apibūdinimo modulyje, kurį pateikė Čekijos valdžios institucijos, pagal įvairius scenarijus nustatytas kadmio įsisavinimo kiekis buvo lyginamas su PSO rekomenduojamomis ribinėmis vertėmis. Taip buvo gautas vadinamasis saugos koeficientas (MOS). Jeigu saugos koeficientas yra didesnis už vienetą, galima laikyti, kad tirtoji padėtis kelia potencialią grėsmę ten esančiam asmeniui. Pagal Čekijos ataskaitoje, kurią šiuo metu nagrinėja Mokslinis komitetas, pateiktas prielaidas ir taikytą metodiką nė viename scenarijuje nebuvo viršytas ribinis MOS santykis, lygus vienetui, įskaitant nagrinėtąjį maksimalios vertės scenarijų, t. y. darant prielaidą, kad 100 % tiekiamo maisto pagaminama tręšiamuose rajonuose ir kad kadmio kiekis yra 90 mg/kg P_2O_5.

IV. **IŠVADA**

(56) Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, Komisija daro išvadą, kad prašymas, kurį Čekijos Respublika paskelbė 2005 m. gruodžio 1 d. siekdama gauti nacionalinių nuostatų dėl kadmio trąšose ribinės vertės patvirtinimą, yra priimtinas.

(57) Tačiau atsižvelgdama į klausimo sudėtingumą ir į tai, kad nėra įrodymų dėl pavojaus žmogaus sveikatai, Komisija mano, kad tikslinga pratęsti 95 straipsnio 6 dalyje minėtą laikotarpį dar vienam laikotarpiui, galiojančiam iki 2006 m. gruodžio 6 d.,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Remiantis Sutarties 95 straipsnio 6 dalies trečiąja pastraipa, to straipsnio pirmojoje pastraipoje nurodytas laikotarpis, per kurį nacionalinės nuostatos dėl trąšose esančio kadmio, apie kurias 2005 m. gruodžio 1 d. pranešė Čekijos Respublika pagal 95 straipsnio 4 dalį, turi būti patvirtintos arba atmestos, yra pratęsiamas iki 2006 m. gruodžio 6 d.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Čekijos Respublikai.

Priimta Briuselyje, 2006 m. gegužės 24 d.

Komisijos vardu

Günter VERHEUGEN

Pirmininko pavaduotojas